

EDITIO ALTERA

Ann. VI.

Num. II.

VOX URBIS

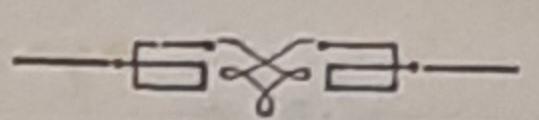
DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 10;
ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7½.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in extremis commentarii paginis
Lib. 0.50 pro unoquoque centimetro quadrato

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem
ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA

Apud GEBETHNER ET WOLF Apud "KRONIKA RODZINNA", Apud BURNS AND OATES

VARSAVIAE POLONORUM

Rakowskie Przedmiescie, 15.

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES

VARSAVIAE POLONORUM

Krakowskie Przedmiescie, 6

IN CIVITATIBUS FOEDERATIS

AMERICAE SEPTENTR.

Apud FRIDERICUM PUSTET

S. Sed. Ap. et S. Rit. Congr. Typ.

LONDON W.

28, Orchard Street.

NEW YORK

52, Barclay Street.

CINCINNATI

436, Main Street.

IN GERMANIA

Apud FRIDERICUM PUSTET

S. Sed. Ap. et S. Rit. Congr. Typ.

RATISBONAE in BAVARIA

IN CANADA

Apud LIBRAIRIE GRANGER FRÈRES

MONTREAL

1699, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

ANNUS M DCCCCII.	P. Rossani.
EX SUECIA	D. Janson.
DE LATINA ELOQUENTIA IN ARCHIGYMNASIO TAURINENSI	Subalpinus.
DE AEDUM ALTITUDINE APUD ANTIQUOS	I. A.
PUERORUM LUSUS CADENTE NIVE.	E. De Azevedo.
DE COEMETERIO PRISCILLAE DEQUE NUPERRIMIS IN EO EFFOSSIONIBUS	Romanus.
DE SYMBOLIS CIRCA DEI ECCLESIAM ET DEIPARAM	Senior.
FABULAE SELECTAE FONTANII A IOANNE BAPT. GIRAUD LATINE REDDITAE	Fr. Xav. Reuss.
TYPOTHEtarum loci.	Forfex.
SERPENTES ET VENENA SERPENTIUM.	P. Alexis.
ANNALES	Poplicola.
PUBLICI PER ORBEM COETUS LEGIBUS FERENDIS	Scriba.
AENIGMATA	Fr. Palata.

In tertia operculi pagina:

PER ORBEM.	Viator.
LIBRI RECENS DONO ACCEPTI.	

ROMAE

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGIANI

36, Via della Pace

M DCCCCIII

Sociis et lectoribus Commentarii nostri vehementer commendamus instrumentum, quod, rei proprietate sibi vindicata, confecit

SOCIETAS LATIALIS EDITRIX

(ROMAE, Corso Umberto I, 219),

cui machinae nomen est:

SCRIPTOR AUTOMATICUS

(ITALICE "COPISTA AUTOMATICO,,");

quippe inter horas tres quodvis scriptum, qualibet in charta, millies reddat: epistolas, litteras eodem exemplo ad plures dimittendas, consultationes, edicta, invitationes, nuncia, acceptorum et datorum rationes, libellos, lineas vel figuræ descriptas, exemplaria, formas, musicen, et alia.

Societas ipsa fidem praestat Scriptorem hunc *Automaticum* tribus horis ex uno chirographo mille et ultra exempla exhibere, eaque omnia pariter nitida atque perfecta; — quinque temporis momenta satis esse ad eius usum discendum; — chirographumque celeriter scribendo, non secus ac communi quovis calamo, parari.

Instrumentum, utili spatio disponens cent. 23 X 34 novum et ex omni parte perfectum **venit libell. 45**; atramenti ampulla (per aliquot menses sufficiens) libell. 4; folia singula ad chirographum scribendum libell. 0,15.

Premium solvi potest cum traditur merx; portatio vero fit ad impendium iubentis.

Una cum *Automatico Scriptore* paucae eaeque simplices institutiones ad rite ipso utendum necessariae mittuntur.

GRATUITO

quisque habebit et experimentorum specimina et opusculum continens **plus sexcenta** de re iudicia.

Omnia petantur a

SOCIETATE LATIALI EDITRICE

(Romae, Corso Umberto I, 219).

SOCIIS MONITUM.

Sociis pluribus morem gerentes Idib. Novembr. an. MDCCCCII apud Commentarii *Vox Urbis* administratorem officium instituimus, quod de negotiis Ecclesiasticis sit; de expediendis scilicet rationibus omnibus, quae apud Romanæ Ecclesiae « Congregations » aguntur.

Itaque si quis procuratione nostra uti velit, profecto temperantiam in pretio, studium atque alacritatem in opere inveniet.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETUM SUBNOTATIONIS:

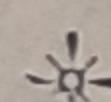
In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italiam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

BIS IN MENSE PRODIT

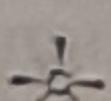
POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:
ARISTIDES LEONORTI, eques.
ROMAE — Via Alessandrina, 87.

ANNUS M DCCCCII.

VILHELMUS, Germanorum Caesar, cum sub fine an. MDCCCCI e Dantigensi colloquio rediret, quod cum Nicolao Russorum Caesare habuerat, ea statuta esse solemniter declaravit, quae diuturnam pacem per Europam omnem tuto desponderent. Anni MDCCCCII vices contra illos, qui regalia verba optima nimis aestimaverant, ea rei publicae gerendae ratione ac prudentia summa parta ostenderunt. Merita vero tribuenda maxime duplici foederi triplicique, contendentibus utrinque sociatis gentibus, ut si quae lites ortae essent, mutua concordia, absque sanguinis effusione, comparentur. Idecirco triplex foedus esse innovatum Gallis haud displicuit; cum autem Bulowius cancellarius asperius forsan, quam par esset, de italis rebus diudicaret, ipse Vilhelmus humanitate sua intervenit Goethe poetae simulacro Romanae urbi dono dato. Amota itaque cuiusvis causa simultatis, Venetiis Italus rerum peregrinarum curator Germanusque cancellarius convenire simul potuere atque veteris foederis pactio[n]es iterum renovare.

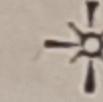
Pariter non sine omnium laetitia, dum Loubet, Gallorum magistratus summus, Cronsdtag ad portum Nicolaum Caesarem revisit, Vilhelmus, Reval in portu, paulo post eidem Caesari occurrit: mox Italorum rex ad utrumque Caesarem, Petropoli ad Russum, Postdamii autem ad Germanum accessit. His visitationibus hisque renovatis colloquiis ubique firmata pax, atque demonstrati satis civium animi ad eius consilia et artes undique inclinare. Augustam Taurinorum deinde alarum magistri quovis ex Europae exercitu convenientes rem pro sua parte melius edocuere, quod pariter obtinuerunt legati gentium omnium, qui tum Madriti ad Alfonsi regis, tum Londini ad Eduardi regno initiati solemnia interfuerent.

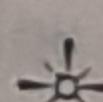
Ceterum brevi facti sunt non vani neque immaturi huius concordiae fructus. Sinenses oras aemulatione gentium paullatim sublatas vicissim, tumultus sedatos, reliquas Europaeorum copias tandem revocatas vidimus. Interea, dum hinc Iaponii inde Angli ictum invi-

cem foedus nuntiant, Galli atque Russi suam amicitiam certa lege sanciunt de Sinensibus finibus obtegendi, atque de Coreae provinciae libertate; Boerorum Anglorumque concordia pariter non sine felici auspicio, Batavico regno suffragante, ad unguem est restituta, eamque tam laeti coronaverunt eventus ut, dum occidit annus, Chamberlainius ille, quem totius belli auctorem principem omnes edixerunt, summis ovationibus Africae terram armis subactam perlustraret.

De Turcarum imperii fatis ita cautum, ut seditiones Macedonum clam atque constanter instructae satis valide coercentur, ut leges imperii iniquae vel obsoletae mitigarentur, ut christicolae regi infidelium subditi potioribus possent iuribus gaudere. Item hactenus gestum, ut Mauritani imperii civilia bella non evertent Europae pacem, atque uno animo ab Iberis, Gallis, Anglis Italisque statutum, ut modis omnibus erumpens ignis ipso in limine restinguatur.

In Americanis oris de Panamensi fovea excavanda ius placide addictum nordicis foederatis civibus; contentiones Argentinos inter atque Chilenses Anglus rex arbiter felicissime composuit; dum Argentini pariter cives atque Urugnay et Paraguay civitatum incolae de suis litibus arbitros perpetuos constituere; legatorum denique Americae universae conventus, in Mexicana republica habitus, Hagensis de pace coetus consilia conlatis suffragiis pro Americanis quoque terris rata habuit. Quare modo de Venezuelana contentione, deque sarcendis iniuriis ab Anglis seu a Germanis aliisque Europaeis populis acceptis, ipso Roosevelt septentrionalis foederis praeside suadente, ad Hagenses iudices causa delata.

Attamen tot inter fauste composita tristes dies non defuere, isque maxime quo perfidi sicarii opera, Leopoldi, Belgarum regis, vita in discrimen adducta est; incassum tamen, uti pariter Mosecovitarum in urbe capite Trepowio, vigilum cohortium praefecto, contigit. Sipiaginus contra, rerum domesticarum summus ibi curator, homicidae manu imperfectus cecidit.

Summa publicarum rerum ita obiter revocata, quae sunt functo iam anno peracta, gaudium de pacifice tot quaestionum exitu sentimus omnes, atque augurandum simul ut novo quoque huic anno ineunti eosdem scalpere dies fastos concedatur. Hac enim favente domestica quiete, ut iam initum est, tempus spatiumque magistris summis dabitur domesticis necessitatibus praesertim afferendi remedia, ordinum civilium odia sedandi, iura pauperum aequa lance restituendi, ut novae humanitatis concordi conatu adventus comparetur.

P. ROSSANI.

EX SUECIA.

PERRARO Sueciae nomen in commentario *Vox Urbis* legitur. Itaque mihi visum est res nonnullas, quae terram hanc septentrionalem attingunt, narrare, praesertim cum mihi persuasum sit plerosque externorum hominum regnum tam parvum tamque pauper parum cognitum habere. Parvum regnum iure dixerim necne, haud scio; aream enim Sueciae, si quis emetiri voluerit, facile inveniet haud paucorum, quae in Europa sita sunt, regnum non modo aequare, sed etiam longe superare. Eequid tamen? Nam regio nostra desertorum plus habet locorum quam vel incolas, vel cultas terras.

Gloriae si quid Sueciae est, id neque ex natura loci, nec omnino ex praesentibus rebus, sed ex praeteritis temporibus petendum est. Tunc vero populum Suecanum iterum ac saepius cumulatum fuisse virtutis rerumque gestarum gloria, iam satis inter omnes constat. Ut exigua Boerorum gens hoc tempore iure laudatur, quippe quae per duos fere annos et dimidium suam contra potentissimum Britanniae imperium defenderit libertatem, sic etiam elatiore animo Suecanorum rarus atque dispersus populus potest repetere memoriam gravissimorum, quae per totum ferme post nat. Chr. saeculum decimum septimum atque ineunte saeculo duodecimo gerebat bellorum, non adversus hostem unum, sed saepe contra plures simul, eosque viribus superiores. Quibus ex bellis Suecia denique excessit, servata quidem bellica gloria, sed tamen sanguine de plurimis mortiferis vulneribus affatim manante, atque adeo decurtatis membris, ut postea vix duae regni partes restarent. Ac postquam primo decennio saeculi undevicesimi reliquias Finlandiae amissimus, nunc iam vix dimidium veterum regni finium nobis superest.

Republica ita detrusa ex pristino magnitudinis potentiaeque statu in conditionem longe inferiorem atque tenuiorem, Suethica natio, quae quandam fuit bellicosissima, sensim mutata est in populum pacis omnino amantem, qui nihil carius habeat quam ut, pace servata, totum se dedat humanitatis negotiis persequendis. Cuius studii atque laboris nullo modo abfuerunt fructus, quos non tam in elegantissima paucorum hominum eruditiorum doctrina cernere licet, quam in eo quod vix inveniatur in republica, vel ruri vel in oppidis, quisquam, ne infimae quidem conditionis homo, qui litteras omnino nesciat. Adeo perulgatae sunt inter omnes et ars legendi scribendique, et ceterarum rerum, quae in elementis versantur, cognitio. Id tamen dolendum, morum excultionem neque semper, nec ubique tantos eruditionis progressus aequavisce, sed multos veteris ferocitatis inhumanitatisque impetus semel atque iterum in lucem prodire.

Suecia tamen, quamquam rebus externis potentiorum superiorum nullo modo capit impli-
cari, nequit tamen a curis rerum publicarum libera manere. Immo vero et extra et intra sunt curae, de quibus aliquid scribere operae pretium est.

Ut ubique terrarum, ita in Suecia partes esse partiumque contentiones, necesse est. Partibus negotium dat maxime hoc tempore quaestio de pari omnium civium suffragio, quae iam diu disceptata nondum soluta est. Hoc suffragium alii, ut fieri solet, laudibus extollunt, suspectum habent alii: illi putant par omnium civium ius populi oratores suo suffragio creandi allaturum esse certum contra omnes ferme reipublicae calamitates auxilium; hi, digito monstrantes eas, quae secundum hanc legem constitutae sunt, civitates, exhortantur, ut tanta in re omne genus cautionis adhibeatur.

Neque vero civilium tantum, sed etiam exter-
narum rerum cura molestiaque animi nostri hoc tempore afficiuntur.

Est Norvegia, fraternum nostrum, ut dicunt, regnum, cum Suecia ita coniuncta atque con-
sociata, ut ambae gentes, uni eidemque regi subiectae, unum quasi corpus sint, quatenus externis cum populis implicentur negotiis. Sed tamen suis utraque legibus institutisque utitur, ut nihil nisi regem atque res externas habeant simul commune. Iamvero externae res, exclusis administris Norvegicis, a solo administro Suecano procurantur. Hanc rerum conditionem sibi satis dedecoris afferre putat Norvegia; quam ob rem iam pridem summae nititur rei, ut per suos ipsa ministros quae ad se pertinent gerat res externas. Quod Norvegiae studium discordiam haud parvam distractionemque con-
citavit duos inter populos fratres, siquidem Suecanis non videtur esse dubium, quin prorsus solvatur ea, quae nunc est, regnorum unio, si Norvegia id, quod adeo vehementer studuerit, assecuta sit. Quomodo fieri possit, ut similitates, quae ita actae sint Sueciam inter Norvegięque, componantur, etiam nunc incertum est. Manifestum vero apparet, Norvegię nunc bona in spe esse fore ut prospere eveniat id, quod animus appetit; propterea quod Suecia, utpote quae, ne finitimus ab oriente aggrediatur hostis, perpetuo timeat, non possit non sibi

conciliare Norvegiae animum, ut non tantum a tergo tuta sit, sed etiam socium habeat fidelem, quem in hostem ab oriente incursum multae res signa convertantur. Quem incursum multae res proximis his temporibus visae sunt portendere. Itaque Suecia, quamvis cultoribus infrequens et pauper, nihil intermittit, ut rem suam militarem quam optime constituat, ne superveniat repentina dies illa, quae aterrima sane nobis erit, si iam satis atri dies sunt magnis in Sueciae partibus. Proxima enim aetas fuit admodum frigida et aquosa, apud septentrionales oras praecipue, ubi inde tanta terrae infecunditas incidit in colonos, ut neque pabulum cicuribus bestiis, nec hominibus frumentum percipi potuerit. Quibus igitur provinciis extrema famem imminere, facile intelligitur; quin etiam signa iam ostenduntur, cum maiorem pecorum partem occidere coloni coacti sint, utpote quibus alimenta suppeditare nequeant. Quam ob rem ceterae Sueciae provinciae omni ope contendunt et connituntur, ut pecuniam, nutrimenti omne genus colligant atque ad miserios cives circa poli circulum habitantibus, mittant. Sed tamen omnis civium et gubernii nostri conatus impar tot miseriis sublevandis evadet; oportet ut exteri omnes populi miserrimae nostrae plebis in auxilium veniant. Hic sane, mi lector, ubicunque terrarum et gentium tuum habes domicilium, datur tuae misericordiae atque beneficentiae locus. Tu qui nullo non die corpus et cibo satias et foculo foves, pauperibus colonis Suecanis, qui mediis in nivibus esuriunt, pro tuis fortunis stipem conferens, consulito! Est Holmiae, in urbe regni capite, collegium delectorum virorum, quibus cura inopiae Nauandicae sublevandae a rege commissa est; ad id nulla interposita mora, obolum tuum, quodcumque est, mittas!...

Bollnas.

DONATUS JANSON.

DE LATINA ELOQUENTIA IN ARCHIGYMNASIO TAUINENSI (1).

POST Dominici Chionii obitum latinam eloquentiam tradidit apud nos Iophredus Franzinius Salutiensis. Hic iam antea inter decuriales doctores Regii Athenaei accitus, sapientia et poetica facultate praeditus, multum italicice, tum latine volumina conscripsit, in quibus mira orationis venustas et mundities artificio quodam et varietate distincta spectatur.

Graecis et latinis litteris eruditus, docte studiosis dicendi liberalem adhibuit disciplinam, atque ut sermoni Romano antiquus constaret nitor, praeceps plurimum, exemplis maxime fecit. Vel in subitis scholae dictionibus, ita disertus habebatur, ut, si prodiret in publicum, diligenter in utroque sermone eloquens, « pudore, — (ut cuiusdam scriptoris verba mutuer) — cum moderatissimis, abstinentia cum innocentibus certaret ».

Hoc quoque nomine in primis laudandus, quod in disciplina tradenda atque in libris evulgandis, omnes curas et cogitationes illuc fideliter contulit ut Subalpina soboles severis-

(1) Cfr. an. V, num. XXIII.

simis doctrinarum studiis iuxta ac bonis artibus perinde excoleretur.

Fuere tamen qui hunc nostrum reprehenderent, quod in Cicerone defixus, quem semper prae oculis habuit, et antiquitati unice deditus, recentiora negligenter, quasi ineptus eloquentiae magister.

Ex eius schola, aiebant, viri latinis litteris leviter instructi atque recentiore doctrina vacui, elegantioribus dictionibus et sententiolis aucupandis omnino intenti egredientur, ieungi exstituti sapientia, qui, verborum lasciviis contenti, ad germanam eloquentiam numquam ad surgant.

Inique illos quidem facere hi paterni versus confirmabunt, quibus ipse musam sibi facilem adprecatur in carmine, quod Regiis sponsis dicatum in vulgus gratulabundus edidit:

*O quae Castalias circum colludit undas,
Pierides, laudesque Deim, regumque, ducumque,
Ab Iore natorum clarissima facta canentes;
Si quando vestrum percussus amore sacerdos,
Templa adii, et sacris cumulavi altaria donis,
Huc agite, et facilem votis advertite mentem!*

Mirum tamen quantum eius exemplo mature scribentibus scrupulus inciebat, ne quid in verbis offenderent, eorumque impetus retardabatur, quos adeo satis puros dixeris, sed parum solutos et depictos.

Eius autem italicice scribendi ratio, naturalis atque elegantior, satis fluens aequabiliter tibi omnibusque facile erit probabilis: adeo lectores ad se tenet ac lepide allicit.

Iterum meminisse iuvabit, duos fuisse illa tempestate tantummodo apud nos eloquentiae doctores, quos studiosi per triennium audirent. Quam quidem rem cachinnis fortasse accipient recentiores nostri homines, qui temporis transacti ignorantiam fastidiose aspernati, perpetuis laudibus praesentem sapientiam ad caelum conferunt. At ipsi, in excessum profecti, discunt animos in multa eademque diversa distractos, nimio rerum pondere obruunt.

Placet hic obiter Carolum Deninam memorare, qui hac ipsa aetate cum Franzinio rem agebat, atque italicam eloquentiam tradens, ita scholam suam erexit, ut ex illa multi egregii viri prodierint.

Ipse procul dubio erit praestantissimus omnium habendus, qui usque ad illa tempora eloquentiam in Taurinensi Archigymnasio tradidissent. Siquidem acerrimo ingenio donatus, idemque laboris patientissimus, illam sibi doctrinam comparavit, ex qua sententiarum et verborum copia efflorescit. Quare verissime de Denina scripsit Carolus Boucheronus: « Primus doctrinae sua alumnos a verborum angustiis in medias res deduxit; primus historiam uberioris audentiusque tractavit » (1).

Ad haec, totus ad severitatem compositus, magnas de litteris inimicitias cum Franzinio exercuit, quem acerbius omnino perstrinxit, seque pugnacem ac vehementem praestitit. Franzinus enim, huiusc iudicio, totus in Cicerone, ab eius scribendi ratione, ne transversum quidem digitum, abripi patiebatur, et plus aequo veteribus quasi addictus et consecratus, repentinam eamdemque audentiorem litterarum formam perpetuo convicio improbabat.

(1) Cfr. BOUCHERON. *De Thoma Valpergo Calusio. Tau-
rini, MDCCXXIII.*

Rursus ipse Carolus Denina acerrimos Iosephi Baretti aeuleos, illius scilicet supremi elegantiarum italicarum magistri huius aetatis, est passus, quicum de magisterio litteris italicis in maximo Taurinensi Athenaeo tradendis decertaverat, et superior discesserat. Quam quidem iniuriam iniquo animo Barettius ferens, aemulum victorem perpetuis est deinde molestiis pravisque iudiciis insectatus, cum acerbissime ineusans tamquam otiosum verborum et sententiarum aueupem.

Hinc illae cerebrae in eum reprehensiones et querimoniae, quibus bilem suam quodammodo effundit, quaeque atrocem pene dixerim, colorem suis operibus inducunt, hinc denique genus illud dicendi, nervosum, pressum, argutum, quo Subalpini Aristarchi ingenium maxime laudatur.

Iamvero tunc novae illae res, quae Europae populos agitant, aderant, quae omnium ferme imperiorum quietem perturbabant: quae quidem novandi libido et opinionum perversitates veterum sapientiam ad perniciem deducere videbantur.

Franzinus vero, mente forte reputans, quae olim Aligherius in Carmine suo secundo sapienter conscripserat:

*E qual più a gradire oltre si mette
Non vede più dall'uno all'altro stile,* (1)

unus Italorum ingeniorum deus sustinere ratus, omnibus paratus periculis, ad recentiorum scholarum rationem amplectendam induci minime potuit.

SUBALPINUS.

DE AEDUM ALTITUDINE APUD ANTIQUOS.

INTER omnes constat, quas aedes Romae una eademque gens incolebat « domus » nomine distingui, quae contra ambitu maiore, in multas dividenter domus, eas « insulas » appellari, viis undique circum amplexantibus: huiusmodi aedium qua aetate Urbis pomerium latissime patuit, quadraginta ad millia numeratae sunt, domuum autem fere bis mille.

Atqui Tarquinios usque ad reges notum est casas tantummodo Quirites habuisse contextas sarmentis: serius autem testaceis lateribus muri exstrui cooperunt. Paulatim immo additis desuper contignationibus, pauperum praesertim familiis cubicula parata sunt, ubi plebs misera conglobata pessime plerumque habitaret. Cum autem parum solidis passim fundamentis inniterentur, inundante Tiberi saepe insulae coruebant.

Decies centena millia incolarum civitate dinumerante, vix bis centum millia domus incolebant, cum reliqui pauperes plerumque in insulas sese recepissent. Locationum pretium tunc temporis a bis mille annuis sestertiis ad triginta millia augebatur: qui praeerat insulae locandae « insularius » dicebatur.

Insulae hae aedium omnium altissimae erant, quod Seneca, Cicero atque Rutilius Lupus nonnumquam conquesti sunt; eaque immo habebatur altitudo, quae constitutas hodie ad rem leges longe praetergressa sit: nulla enim mora,

ne nimis dopus culmina excrescerent legibus statuta est nisi Augusto imperante: tunc constitutum ne septuaginta pedum altitudinem aedum facies excederet, quae viae immineret.

Spoonderat quidem Augustus Caesar, nimio quidem vocis hiatu, se marmoream urbem relictum, quam lateritiam accepisset; at Nero revera emendator urbis atque corrector exstitit, qui immiso heie vel illuc igne, decem ex quatuordecim Urbis regionibus abolevit. Per fumantes ruinas mox novae viae deductae, novaque fora, atque vetitum ne privatorum domus altitudo duplicata viarum latitudinem excederet. Item edictum ut porticus ubique surgerent, qui et a pluvia et a sole transeuntes tuerentur; ne lacunaria lignea essent; ut denique unaquaque domus ex omni parte libera exstretetur. Traianus imperator postmodum lege statuit, ne sexaginta pedum altitudinem tecta vincerent. Verum de atris internis, deque posteriore aedium facie nil umquam cautum, quae certo certius longe maxime exereverunt semper. Martiale auctore discimus egeno eidam sibi proximo ducentos gradus descendendos esse, ut ad suum cubiculum perveniret. Iuvenalis enarrat incendium ad tertiam iam contignationem elatum, supremos insulae incolas prorsus adhuc ignorasse. Non inde mirum Tertullianum caelestibus totidem regionibus domuum contignationes aequassem; atque inscriptionem anno MDCCCXIX reperitam de quadam Sertoriana domo revelasse (1) tabernas decem in solo continere, desuper autem contignationes superimpositas sex.

Etsi tamen leges de re innovarentur, cum de futuris tantum aedificiis formam lex iubaret, aedes passim manserunt plus quam centum pedes elatae, quae viis imminerent non amplius quam viginti pedum in latitudinem patentibus. Iure inde asserebat Plinius domum altitudine ceteras urbes Romam superare, atque Iuvenalis sublimem esse dicebat ex fenestris prospectum.

Ceterum aliae quoque antiquitatis urbes simili domum altitudine efferebantur: Paleopolitanae domus iuxta Philostratum ad quatuor vel quinque contignationes extollebant tecta, Babylonica aedificia eadem altitudine erecta Herodotus narrat, Appianus Carthaginem domos memorat ad sextam usque contignationem sublimes, Diodorus Siculus Motyae urbis describit aedes octavam quoque attingentes, Zeno imperator, Leonis praedecessoris sui legem revocans, Tyri domus non ultra viginti pedes altitudine verticem efferri permisit, si quae post incendium aedificarentur; idem viarum intervallum interesse voluit; ad ultimum quominus incolae propinquu maris visus interciperetur prohibuit.

Contra, nobilium gentium domus unam vix contignationem super viam extollebant, si imperiales aedes excipias; Caii enim Caligulae nova domus per latus Palatini collis septentrionale producta septuaginta iam pedum altitudine, Viae novae subiacenti imminebat, etsi via haec vix ad sex pedes pateret: Septimii Severi autem aedes super Triumphali Via octoginta pedum altitudinem attingebant.

Altissima pariter aedificia publica erant: Solis templum ab Aureliano, post captam Palmi-

ram urbem in Quirinali colle positum, columnis innitebatur vigintiquinque pedes altis.

Hactenus dicta ex scriptoribus excerpta sunt; ex insularum enim ruderibus quae supersunt, earum altitudinem dimetiri fas iam non fuisset. Sertorianae insulae, quam supra memoravimus, vix duo tabernarum ostia supersunt, Bononianeae contra reliquias non est nisi puteus medio in atrio effossus. Addendum vero Taciti testimonium, qui cum narrat de Vitellii fautoribus Capitolii arcem obsidentes, quo Titi Vespasiani milites confugerant, domum teeta describit eo usque altitudinis emergentia, ut peristilium Capitolini templi Iovi Optimo Maximo sacri attingerent: ceterum ad pedem Capitolinae arcis, insulae cuiusdam ruderia supersunt, unde ipsum arcis Capitolinae verticem eam adaequasse facile arguitur.

Ut autem maiores quodammodo culpa purgamus ob domus tantae altitudinis aedificatas, duo memoranda praesertim: primum quidem in meridionalis Europae regionibus, per adumbratas vias commodiorem transitum, quam sub solis torridi radiis effici; alterum, ne nimia latitudo urbis magis magisque diffunderetur ea aetate qua nulli erant, quos hodie adhibemus, acti vapore aut electride vehiculi, plebem urbis per medias regiones pluribus domum contignationibus plerumque colligandam maiores cavisse.

I. A.

PUERORUM LUSUS

CADENTE NIVE.

*Vides ut alto candida tegmine
Tellus iuventam per fora, per vias
Invitat ad bellum iocosum,
Dum faciliter parat arma tactu?
Nam prona ludos arripere obvios
Imberbis aetas, aemula ad invicem
Ut signa conflictus propinquai
Edit ovans animosa voces.
Deproeliantes vidimus hostium
Globo phalanges ludere missili!
En grandinem effuse pluentem
Artifici iaculantur astu.
Nova arma dextris arripientibus
Labore nullo suppeditat solum,
Nec frigus arbet bellicosus
Quando animi incaluerit curis.
Fervet tumultus, nec bene dirigit
Utrumque pubes arma reciproca;
Tegunt phalanges dimicantes
Qui nivei eiiciuntur orbes.
Sed dum dealbant in medio aera
Ipsos refrictu vidimus obvio
Illi et hinc fragmenta labi,
Quae tenues imitantur imbræ.
Plures in hostem pervenient globi,
Et ora pingunt non sine noxio
Vel pectus ictu, aut impotenti
Ante pedes cecidere iactu.
Ebullientem vidimus undique
Volare nubem vorticis impetu,
Ut turbo crescit pertinaci
Concutiens nemora alta motu.
Deliberato Marte ferocius
Dum spissa strages agmina fulminant
Disparere, et laeta causas
Turba novis petuit cachinnis.*

E. DE AZEVEDO.

(1) *Purg. XXIV.*

(1) Cfr. scriptum RODULPHI LANCIANI in *comm. North American Review*, mense iunio, an. MDCCXCVI.

DE COEMETERIO PRISCILLAE

DEQUE NUPERRIMIS IN EO EFFOSSIONIBUS.

ASSIDUA effosionum opera, quam tum dili-
gens doctorum investigatio, tum pecunia
non parva stimulant in rem conlata quotannis,
effectum fauste, ut nova semper in dies ex
christianorum coemeteriorum latebris monu-
menta eruerentur in lucem. Quae autem novis-
sima recensentur, ea Priscillae «catacumbas»
respicunt, de quibus hodie notitiam sociis li-
benter praebemus, usi potissime libro his diebus
a clarissimo viro Horatio Marucchi de re vul-
gato (1), atque scriptum illustrantes figuris,
iisque magni momenti, quas editrix officina
requirentibus nobis ultro obtulit.

Ad Salariam viam quatuor hiasse ostia coeme-
teriorum vetera documenta tradunt, coemeterium
Maximi sive Felicitae, coemeterium
Trasonis atque Saturnini, coemeterium Iordanorum,
denique coemeterium Priscillae, quod
ex ipso titulo, pariterque ex historiarum docu-
mentis antiquissimum omnium coemeteriorum
arguitur, quippe cui nomen a muliere illa
datum matre Pudentis, qui, iuxta vetustissima
per historicos tradita, Petrum in aedibus ad cli-
vum Viminalis collis positis hospitio apud se
recepit.

Huius in cuniculis multa condita corpora
Sanctorum comperimus, inter quae Pudentiae
atque Praxedis filiarum Pudentis exuviae,
Aquilae et Priscae titularium domesticae Aven-
tinensis aedis, Felicis atque Philippi, qui duo
ex septem Sanctae Felicitae filiis Marco Au-
relio imperante necati sunt; mox Crescentiani,
atque Marcellini et Marcelli Pontificis Diocle-
tiano imperatore martyrum. Sepulera huius
modi omnia, post Constantini pacem, in basilica
coacta fuere, quae super coemeterii cryptis
erecta est.

Coemeterii foveae aliae super alias excava-
tae sunt; verum in unaquaque contignatione cu-
bicula exstant, quae animos ad se convertant.
En sacellum, quod Graecum appellant, am-
plum satis ac figuris tum veteris tum novi
testamenti decorum; est enim Theophaniae ado-
ratio, Paralytico reddita sanitas, Susannaes di-
scrimen. Efficti pariter conspiciuntur pueri
tres in camino ignis, Noe ab area progrediens,
Daniel in fovea leonum, Abrahami sacrificium,
Lazari resurrectio: omnium autem maxime

(1) ORAZIO MARUCCHI. *Guida del Cimitero di Priscilla*, contenente uno studio sulla primitiva Sede di San Pietro in Roma, con la pianta del cimitero e molte riproduzioni di monumenti — Romae, edid. Desclée, Lefebvre et Soc., MCMIII.

insignis parietalis tabula habetur, in facie praeci-
pua absidis eminens, quam Wilpert primus
edidit dato titulo «fractio panis», quippe sa-
cerdotem exhibeat (Petrum ne?) ac fideles si-
mul cum eo ad fractionem panis discum-
bentes.

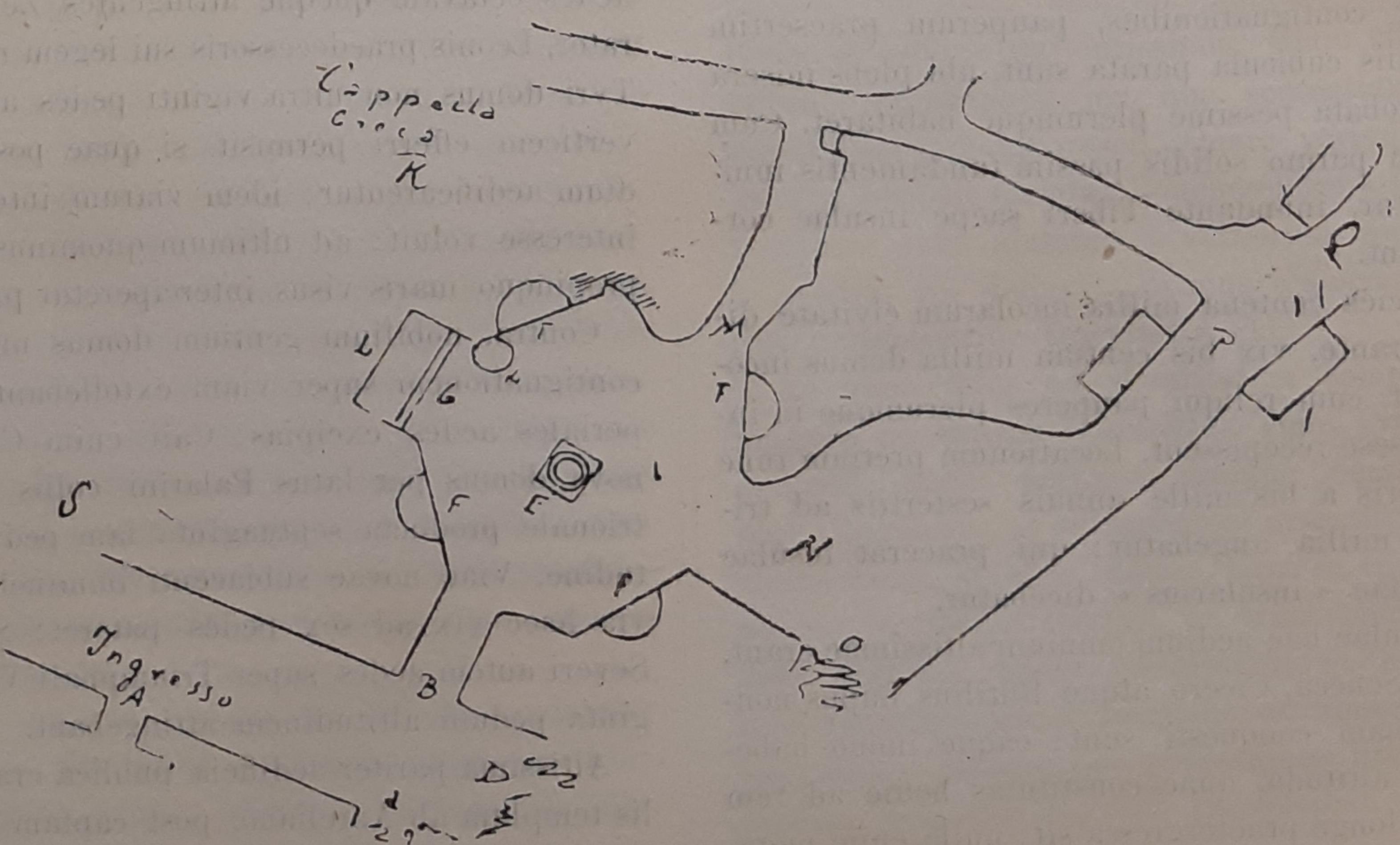
Huic proxima crypta est recens excavata,
patens in nymphaei figuram, ita ut, cum su-
perius Glabronum Aciliorum late rus exten-
deretur, coniici possit eam ex nymphaeo ruris
paullatim in locum coemeterii commutatam esse.
Aediculae eius in parietibus ad signa ponenda
patent quatuor (F litera in fig. notatis), aditus
ad aedem tres (M.N.B.). Columna media in area
surgebat ut lacunar sustentaret, cuius vix fun-
damentum marmoreum reliquum est (E); in
facie super arcum et altare fenestra usque ad
solum constructa luci dat viam (L), araeque
ad latus stat columna (H), quae lucernarum
lancem portabat. Eius ex ruinis lateres selecti
praesertim duo, cuius alter haec in signo sculpta
ferebat: L · CORNELI · PVPVL · | EPI-
CRATE; quae arguunt ante Octaviani aeta-
tem laterem effectum; alter vero: OP · DOL ·
EX · PR · AVG · N · POR · LICNIN; unde
secundo exeunti saeculo tribuitur. Antiquissima
itaque aedes, ubi forsitan Marcellini Pontificis,
Diocletiano imperatore martyris, quievere ossa;
idque ex notitia libri Pontificalis, qui docet
Marcellinum ad viam Salariam conditum «in
coemeterio Priscillae iuxta corpus S. Crescen-
tiani in cubiculo claro quod patet usque in
hodiernum diem». Iure vero cubiculum clarum
animadverterant, quia ex effossa desuper per
humi altitudinem fenestra lux influit multa,
atque dies ubique collustrat.

Modo hisce visitatis, in intimiores coemeterii
latebras per cunicula progredientes, ad cubi-
culum perveniamus omnium forte celebratissi-
mum.

Ibi enim in lacunari fictili opere insculpto
Bonus eminent *Pastor*, cuius ad dexterum latus
ea effigies Deiparae est, quam profecto omnium
antiquissimam censem doctores. Maria Iesum
ulnis gestans admoveat ad ubera; stat eius ad
latus vir, prophetae ferme figura, ita indi-
gitans stellam altius fulgentem, ut Isaiae nomen
illi convenire facile arguamus. Imago haec
asserit cultum a secundo saltem saeculo reno-
vatae salutis a christicolis Deiparae tributum.

Hoc vero post cubiculum insignes maxime
loci in coemetro duo esse noscuntur, foveae
et sacellum ubi Aciliorum sepultra posita sunt,
qui domini cum essent superioris ruris, coeme-
terium effodiendum curavere: atque aquarum
fons ille, vel piscina, quae veterum antiquita-
tum peritos in graves disputationes merito re-
cens adduxit.

Aciliorum gentis locum fuisse lapidum frag-
menta reperta in cella ostenderunt, quorum
principem Acilium Glabronem, qui una cum
Traiano anno XCI consulatum gesserat, Dion
Cassius narrat a Domitiano Caesare necatum
eadem ob delicta quae mortem Flavio Clementi
eiusque genti comparaverant, christianum no-
men nimurum atque confessio. Sunt igitur la-
pidum inscriptionum fragmenta plurima, vel
graeco, vel latino idiomate inscripta, nomi-
nibus sacra Acili Glabronis filii, Acili Valerii,
Acili Rufini, Claudi Acili; Priscillae quoque

Nova crypta in nymphaei figuram, anno MDCCCCII in Priscillae coemeterio effossa.

cuiusdam, cuius nomine Priscilla matrona nobilis coemeterii fundatrix, memoratur.

Piscina duodecim abhinc annos rediit in lucem, eiusque memorias praesertim Horatius Maruechi investigavit, suspicatus Petri vestigium aliquod ibi esse inquirendum. Profecto baptisterium vetus ibi hiasse ipsa loci forma evincit; quod immo una cum superexstructa deinde S. Silvestri basilica atque condito ibi fonte certa via ut communicaret Pontifices curarunt. Atque huic quoque loco versiculi referendi qui in *Verdunensi Silloge*, post martyrum in coemeterio Priscillae quiescentium epitaphia, exemplata leguntur prout sequitur:

25. *Isti versiculi sunt scripti ad fontes.*

*Sumite perpetuam sancto de gurgite vitam
Cursus hic est fidei mors ubi sola perit
Roborat hic animos divino fonte lavacrum
Et dum membra madent mens solidatur aquis
Auxit apostolicae geminatum sedis honorem
Christus (et) ad caelos hanc dedit esse viam
Nam cui syderei commisit limina regni
Hic habet in templis altera claustra poli.*

26. *Isti versiculi scripti sunt ubi pontifex consignat infantes.*

*Istic insontes caelesti (f)lumine lotas
Pastoris summi dextera signat oves
Huc undis generate veni quo Sanctus ad unum
Spiritus ut capias te sua dona vocat
Te cruce suscepta mundi vitare procellas
Disce magis monitus hac ratione loci.*

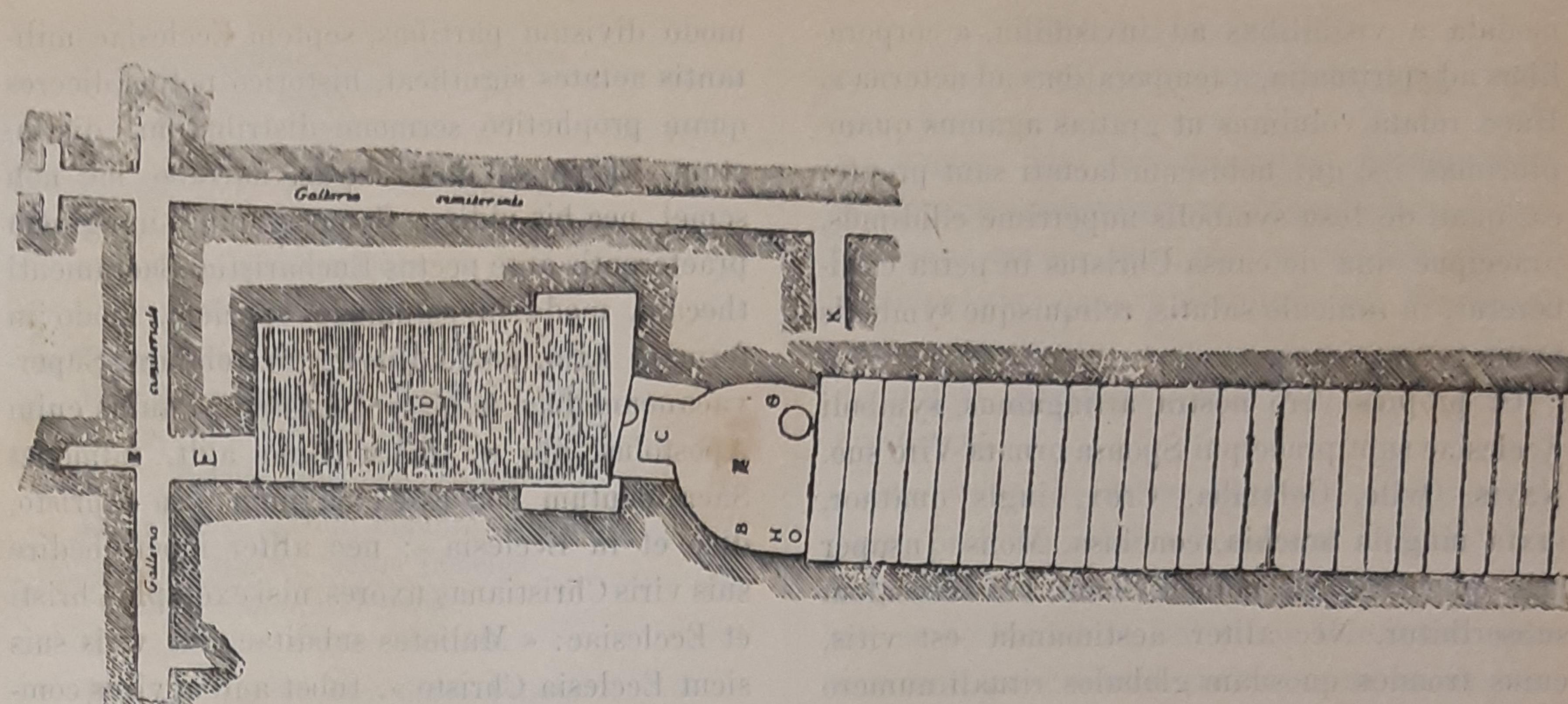
Atqui si ad rationem *Syllogis* intendamus, cum peregrinus, qui eam collegit, monumenta peragret eorumque inscriptiones transcribat, verisimile videtur carmina haec, nulla animadversione distincta, ac statim relata post memorias Sanctorum in coemeterio Sancti Silvestri, - id est Priscillae, - conditorum, non alibi sed ex ipso coemeterio deprompta esse, eoque magis, quia in iis quae sequuntur non aliter ac in iis quae praecesserunt varia loca seiunctim distinguantur.

Erant haec igitur forte ad absidem inscripta (1), unde aditus (2) ad aquae piscinam (3) patebat. Praeterea sunt per murum cubiculi omnem, - ubicumque figmentum adhuc exstat -, crucis centum et amplius, manibus aut ferro sculptae, quae palam ostendunt pariter locum veneratissimum peregrinis, cuius ad limina sacrosanctum baptismatis lavacrum neophytae Christi accipiebant. Revocant haec immo in mentem illud in gestis Liberii Pontificis enarratum, quem Constantius imperator iussit « extra civitatem habitare »; « habitabat autem ab Urbe Roma milliario tertio quasi exul in cymiterio Novellae via Salaria. Veniens autem dies Paschae vocavit universos presbyteros cives Romanos et diaconos et sedit in cymiterio... », atque quatuor millia usque neophytarum baptizavit; reique ratio potissima a scriptore gestorum adducitur haec: « Erat

(1) In forma quam damus B litera designat.

(2) Lit. C.

(3) Lit. D.

Baptisterii forma in coemeterio Priscillae.

A. Aditus et scalae.

D. Piscina.

B. Absis.

E. Aquae cuniculus.

C. Aedicula.

F. Pavimentum ex tiburtino lapide.

G. Cavum in pavimento exstructum.

H. Foramen ad aquae delapsum.

K. Via recens effossa.

gnificat Sponsam non habentem maculam neque rugam, quam sibi Agnus immaculatus et incontaminatus Christus acquisivit sanguine suo, alter qui Deiparam indicat gratia plena, et omni labore parentem, ab initio et ante saecula deliciosa, iucundissimamque Creatori suo, qui Filium contemplari nequibat, quin apicem creationis universae, id est humanitatem sanctissimam Redemptoris futuram, consideraret. Quum autem caro Christi sit caro Mariae, et necessitate naturae mater a filio sit inseparabilis, nec sine matre filius possit intelligi, hinc Deiparae ad apicem illa Sapientiae verba aptantur, quae dicunt: « Ego habito in consiliis principum », scilicet, Augustissimae Trinitatis dicentes: « faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram », et « cum Eo eram cuncta componens, et delectabar coram Eo omni tempore ». Iuberet quidem dignitas, ut antea de beatissimae Virginis symbolis hic loqueremur; at liceat opportunitatis gratia ordinem atteneret, ut, quod tantae Matris est, in Purificationis eius festo exhibeamus, quasi obsequium Sanctissimo offerentes Nomini, quo maximus humano generi dignitatis cumulus accessit. Hic igitur locus omnis Ecclesiae implebitur symbolis, quae, nisi satis habeatur, resumemus, ubi de Maria dictum sit, nonnullis paginis ad argumentum omnem absolvendum.

ROMANUS.

DE SYMBOLIS

CIRCA DEI ECCLESIA ET DEIPARAM.

BREVITATI indulgemus potius quam disciplinae, dum symbolis, quibus Christus ostenditur, finem imponimus nostro opere declarandis (3). Quemadmodum enim, ut Hieronymus Maximus, ni fallor, ait: « Filius Dei ubique inseminatus est in Scripturis Sanctis »; sic in qualibet serie symbolorum sacrorum Filius Dei ubique inseminatus detegitur, si, Doctoris Augusti allegoria utar, Spiritus Bonus, si ros de caelo in mentem advenerit campos Lectionis Dominicae recolentem. Tunc « terra dabit frumentum suum de rore caeli et de ubertate soli », « et valles abundabunt frumento, quod optimus Agricola, caelestis Pater, exiit seminare »; « frumentum autem Verbum Dei est », quod « caro factum est et habitavit in nobis ». Duplex autem nunc mentibus lectorum proponitur ordo symbolorum, alter qui Ecclesiam Dei si-

(1) *Acta Liberii et Damasi*. Cfr. MIGNE, Patr. Lat., I. VIII, col. 1888-93.

(2) Cl. auctor non solum baptismi a Petro dati locum in coemeterio Priscillae recognosci debere putat, sed etiam sedis « ubi prius sedit Sanctus Petrus ».

(3) Cfr. an. V, num. XXIV.

Imagines, quibus Ecclesia praefertur, plures habentur, ac de iis Melitona et Eucherium legere poteris. Nostrum non est indicare singula, sed causam symboli sensumque reconditum, qua exiguiori possumus brevitate, monstrare. Utilissima enim, Clemens Alexandrinus inquit in *V. Stromatum*, utilissima symbolicae interpretationis forma ad res permultas; nam iuvat et ad rectam theologiam, et ad pietatem et ad demonstrativi generis orationes, et ad brevitatis denique exercitationem specimenque sapientiae. Quae verba non modo probans, sed quodammodo augens Augustinus (*Epist. C*) scribit: « Siquae autem figurae similitudinem non tantum de caelo et de sideribus, sed etiam de inferiori creatura ducant ad dispensationem sacramentorum, eloquentia quedam est doctrinae salutaris, movendo affectui discentium accom-

modata a visibilibus ad invisibilia, a corporalibus ad spiritualia, a temporalibus ad aeterna ». Hace relata volumus ut gratias agamus quamplurimas iis, qui nobiscum laetati sunt propterea, quae de Iesu symbolis nuperrime edidimus, praecipue qua de causa Christus in petra exhibetur, in funiculo salutis, reliquisque symbolis prout recensuimus.

Ut proprius vero nostra attingamus, symboli Ecclesiae sunt praecipui Sponsa ornata Viro suo, Navis, Ovile, Columba, Crux, ingle quatuor, iuxta singula brachia, conclusa, Mons. Insuper urbs quaedam, cui nomen Roma, vel Ierusalem subscrimitur. Nec aliter aestimanda est vitis, cuius frondes quosdam globulos rituali numero vel sex, vel septem, vel octo, offerunt, nisi tamen hae frondes botros ostendere potius videantur. Idem etiam significat Ager messibus flavens et aristarum dives, idem Palma, idem Area, et similia.

Ad Sponsam ornatam, et vel diadematate insignem quod attinet, satis est illa indicare quae sexcenties in sacris libris habentur. Legimus enim in *Apocalypsi*: « Vidi Sanctam civitatem Ierusalem, novam, descendente de caelo, ornatam sicut Sponsam Viro suo ». Legimus in psalmis Davidicis: « Adstitit regina a dextris tuis, in vestitu deaurato, circumdata varietate ». Legimus in cantico: « Una est columba mea, una est amica mea », et rursus « veni, sponsa mea, veni de Libano, coronaberis ». Immo propheticum epithalamium hoc integrum est de nuptiis Ecclesiae et Agni, et septem quodam-

24]

FABULAE SELECTAE FONTANII
A IOANNE BAPT. GIRAUD LATINE REDDITAE
PASSIM RETRACTAE A FRANCISCO XAV. REUSS.

XCVIII. — RHEDA ET MUSCA.

Serpit per montem, sextili sole perusta,
Ardua, longa, rudit, pulverulenta via.
Par ibi desudat triplex et anhelat equorum,
Ampla quibus trahitur rheda labore gravi.
Inde viri primum iussi descendere, moxque
Matronae, monachi decrepitique senes.
Musca subit, quae robur equis animumque datura,
Huc illuc volitans, bombitat assidue.
Nunc hos, nunc illos ciet atque proboscide pungit;
Ponit in aurigae nare subinde pedem.
Increpat, hortatur, volat ante retroque, nec usquam,
Ardelio cum sit, stare quieta potest.
Strenuus haud aliter, dum ferret pugna, tribunus
Instat, Martis opus miles ut omnis agat.
Ire rotas ubi musca videt, sibi plaudit et a se
Haec fieri dicit, dictaque vera putat.
At queritur, nec quadrupedes bene viribus uti,
Nec bipedes: humeris cuncta ferenda suis.
Dum satagit, psalmos monachus de more susurrat:
Orandi tempus scilicet illud erat!
Femina voce melos tenui modulatur: anilis
Naenia nimirum tum recinenda fuit!
Cuilibet interea canit improba musca querelas
Usque suas, imā quas et in aure sonat.
At iam montis apex appetit, et: - « Otia tandem -
Ardelio clamat - carpere, lassa, queo.
Huc ego, cornipedes, subveci sedula currū;
Praemia iusta mihi reddite, cornipedes. »
Sunt homines qui nos moderari nostraque per fas
Perque nefas ardentes: hos mea musca refert.
Nil his impigrius, nihil aptius; at nihil una,
Furca ni pellas, intolerabilius.

modo divisum partibus, septem Ecclesiae militantis aetas significat, historico potius dicese quam propheticō sermone distributum, distinctum. Et ne sit dubii locus, narrabo me non semel, nec bis vidisse Sponsae huius imaginem praeferenitis ante pectus Eucharistici Sacramenti thecam, modo in columbae speciem, modo informam agni, modo alia figura relatam. Super vacaneum duco in hisce subsistere; Paulus enim Apostolus, ubi de matrimonio agit, admonet Sacramentum hoc esse magnum « in Christo, dico et in Ecclesia »; nec aliter iubet obedire suis viris Christianas uxores, nisi exemplo Christi et Ecclesiae: « Mulieres subditae sint viris suis sicut Ecclesia Christo ». Iubet autem viros com placere uxoribus tamquam infirmiori vaseculo parcentes; unde nam? Exemplum caritatis proposuerat egregium, insuperabile, Christum sci licet, qui Sponsam sibi comparaverat sanguine suo, cui regnum fecerat aeternum, ineffabile. Et ne quis vir christianus de spe deiiceretur assequendi quae proponebantur imitanda, Christus ipse hortabatur: « Estote ergo perfecti, sicut Pater vester caelstis perfectus est ». Sublimia quidem haec taedet festinante calamo attingere, quae profecto diuturniori commento egerent, ut Symboli huius uberrimi singula enarrarentur mysteria.

Dicitur « Mons » Ecclesia, et hac imagine interdum pingitur, interdum caelatur, cui nunc insedit, quasi scopolu Fides, cuius nunc in vertice eminet crux, cui modo additur grex, cui modo adiunguntur aquarum fontes; nec inter-

dum deest vel Pastor, vel Pontifex seu peregrinos ad ascendendum exhortans, seu pedo gregem ad montana compellens. Quæreris quae fuerit causa symboli huius? In promptu et pulcherrima. Nonne lex e monte Sina, et « Dominus in Sina in Sancto »? Nonne praeter templum Domini aliiquid in monte Sion? « Et de Sion, — propheta inquit, — exibit lex »! Nonne mons Tabor? Nonne mons Golgotha? Nonne mons Olivetum? Vides quot nomina montium, circa quos Deus gregem suum congregavit. Nec in valle templum, sed in monte posuit; nec in campo voluit, sed in excelsis. At ipsa Ecclesia propheticō sermone nuncupata mons est: « Et erit in novissimis diebus praeparatus mons domus Domini ». Quum igitur Ecclesia recte domus Dei dicatur, quia in ipsa habitat eucharistica specie, habitat dispensatione Sacramentorum, habitat praedicatione legis, habitat ostensione miraculorum, habitat afflatu Sancti Spiritus ne umquam erret a fide Petrus, fidei Magister, coetus omnis fidelium, corpus omnis militantis Ecclesiae Mons Dei est, ad quem appellantur externi, in quo nutruntur fideles, ubi vox clamantis quotidie sonat: « Sitientes venite ad aquas », unde quotidie mittuntur praedicaturi Evangelium, docturi omnes gentes, baptizaturi omnes populos et omnes tribus et linguas ut adveniant ad domum Patris, et « fiat unum ovile et unus pastor »; « et omnis lingua confiteatur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris ». Et ipsa Danielis prophetia de lapide illo, qui abscessus de monte sine ma-

XCIX. — MULIER ET LACTIS OLLA.

Impositam capiti, turgente super pulvillo,
Ollam fert lactis Silvia, dona caprae.
Sandaliis hodie, ne quid remoretur euntem,
Utitur, atque levi nec fluitante toga.
Urbem laeta petit, digitisque micantibus una
Sarcinulae pretium computat omne suae.
Aes quasi iam teneat, certos impedit in usus:
Inde sibi decies comparat ora decem.
Ova tribus subdit gallinis, rite foventa,
Quae totidem pullos, se vigilante, dabunt.
Nec labor ullus erit natos educere pullos;
Ipsius ante fores area iusta patet:
- « Demus - ait - pullos aliquos a vulpe vorari;
Sat tamen atque super, sus ut ematur, erit.
Hic modico noster pinguescit furfure porcus;
Non ita parvus enim, cum fuit emptus, erat.
Quem si vendidero, laridi sub mole gementem,
Implebo loculos aere sonante meos.
Quis vetet hinc vaccam coēni, ritulumque, per herbas
Qui, me teste, novas ludat et exsiliat?
Exsilit, hoc dulci velut ebria Silvia visu;
Exsilit, inque solum candida lympha ruit.
Vacca, iuvence, triplex futuraque, susque valete!
Nausraga dic opibus, Silvia, triste Vale.
Rus repetit mulier, quae, ne sibi fuste maritus
Terga fricet, veniam voce dolente rogat.
Acta est de lepido iocularis fabula casu,
Silvia cui nomen, Lactis et Olla datum.
Quem non phantasiae vis fervida lusit, ut umbram,
Corpo pro solidō, credulus arriperet?
Testes Picrocholos (1), rex Pyrrhus, Silvia nostra;
Testes qui sapiunt desipiuntque, viri.
Somnia quisque sibi, vigil, aurea fingit; amatque
Fallaci specie, sit modo grata, capi.
Tum meus est orbis, mea res quidquid in orbe
Eminet: imperium, gloria, gaza, decor.

(1) *Picrocholos* ille (quae vox graece hominem *amaras* significat) a Francisco Rabelais in suo *Gargantua* inducitur uti expugnator arcium inexpugnabilium.

Ecce meos cadit ante pedes devictus Achilles;

Cedit Alexander Persica regna mihi;

Rex ego Deliciae, Titus alter, nuncupor Orbis;

Mille mihi gentes regia sera ferunt.

Ut tamen ad sensum redeo, per facta vagatus,

Evigilo Darus, Darus ut ante fui.

C. — PUELIA.

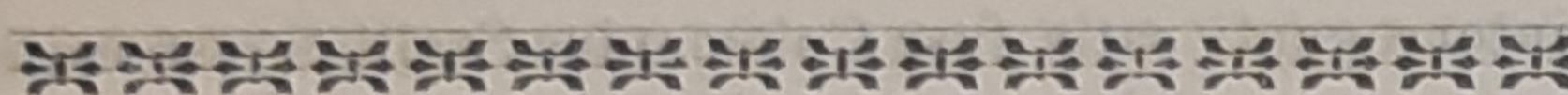
Sponsum quaerebat nimis ambitiosa puella
Procerum, iuvenem, frontis Apollineae,
Indole mansuetum, generosum, cui neque gazae
Copia, nec lepidum deforet ingenium.
Ardentem, nec zelotypum cupiebat; at ecquis
Inter Adae natos, undique labi vacat?
Huic Fortuna favet: pulchellam ducere cives
Optant eximii; respuit illa viros:
- « His ego - conqueritur - nubam? Sapiuntne parentes
Plenos qui naevis proposuere procos?
Namque soloecismis patet hic, simum gerit ille
Nasum; nec reliquis gratia maior inest. »
Spretis egrediis, sponsi venere gregales;
Hosque puella statim vertere terga iubet:
- « Num - clamat - grex iste sui me credit egentem?
Talibus haud egeo: sum mihi sola satis. »
Labitur interea tempus, succedit et anno
Annus; at heu! alii non subiere proci.
Cura subit, quae paulatim, ceu dira pruina,
Vastat florenti quidquid in ore nitet.
Nec cerussa tegit rugas: reparare vetusta
Teeta potes; vetulas non potes arte genas.
Tum posuit demum fastus annosa puella,
Fidum per speculum nubere iussa cito.
Vir gibbosus erat; quis crederet? hunc sibi legit
Sponsum, gibbosi laeta subire iugum.

(Ad proximum numerum).

nibus fuit, et in vallem descendens ruina magna colossum, quo regna terrae significabantur, contrivit, ac denique mons magnus est factus orbem terrarum occupans omnem, hic redit ut Ecclesia Montis imagine designetur. Ecclesia enim proeliant, Christus occupat orbem terrarum, reddente Illi per martyres suos sanguinem, quo ab Illo redempta est; et si historias perpexeris, facile intueberis Davidicium psalmum: « Dominus a dextris tuis confregit in die irae suae reges; iudicabit in nationibus, implebit ruinas, conquassabit capita in terra multorum ».

Quis, autem, ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius? « Innocens manibus et mundo corde ».

SENIOR.

TYPOTHETARUM IOCI

ILLI, quibus est aliquis librorum usus, ex certa scientia probe norunt ea interdum a hypotheticis necopinata parari, ut Horatianum praestent illud:

*Humano capiti cervicem pictor equinam
Iungere si velit, et varias inducere plumas,
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in pisces mulier formosa superne;
Spectatum admissi risum teneatis, amici?*

Sie me audiisse memini de artifice quodam, qui, cum Sacrorum Librorum volumen ederet, paginas tali modo composuit, ut, post Eam matrem creatam arecae Noeticae fabricationem introducens, haec, peregrina sane, tradiderit: « Et aedificavit Dominus Deus costam, quam tulerat de Adam, in mulierem; et adduxit ad Adam (1)... Quinquaginta cubitorum latitudo, et triginta cubitorum altitudo illius » (2)!...

Sed quid antiqua commemoro? Nonne ipsi recens huius generis iocum in *Voce Urbis* animadvertis in Franciscum Xaverium Reuss patratum? Qui, postquam aliquot carmina confecerit, cum in fasciculos ea redigere solitus sit familiaribus distribuendos, suum morem sequutus, officinae munus commisit circa nonnulla quae in commentario nostro edita erant, carmen addens, quod inscripsit *Fuga in Aegyptum*, proxime vulgandum. Cum vero idibus Decembribus idem carmen commentarii formae committendum esset, ingeniosus hypotheta noster ipsius primis strophis ultima addit odes Leoni PP. XIII dicatae, iamque apud nos (an. III, n. V), palam factae, praeloque committit; *Fuga in Aegyptum* carmen, idque integrum, hodie rursus nos dare cogens... Ignoscat clarus auctor; ignoscant socii, et valeant... et plaudant!

FORFEX.

FUGA IN AEGYPTUM

(Carmen FRANCISCI XAVERII REUSS).

« Hic sistamus iter: iam nitet Hesperus.
En sub rupe cava, cui cedrus imminet,
Opportuna quieti
Nocturnae penetralia.»

Haec in verba senex, qui pedes iverat,
Sponsam ponit humi, quam (pia pondera)
Cum lactente Puello
Mitis vexerat hinnulus.

(1) Gen., II, 22.

(2) Gen., IV, 15.

Illos hostis atrox egerat exsules
Herodes; profugis sed Pharaonica
Tellus, ut seniori
Iosepho, patet hospita.
Dormi, sacra Trias! tuta sub aegide
Supremae Triadis; tuta sub angeli
Ductu, quo monitore,
Oras tendis ad exteris.
Dormi: sique truces forte satellites
Herodis subeunt, hos aget in fugam
Latro, cui Paradisi
Pandet Golgotha ianuam. (1)
Dormi; nec placido lugubre quidpiam
Iumento timeas; herba famelico
Crevit; parque leonum.
Custos, paseua circuit.
Iam tu, diva Parens, ubere Filium
Nutri virgineo: gutta vel unica
Lactis lactea reddet
Antri saxa nigrantia.
Hoc olim niveum visere gestient
Antrum Christicolae, qui pia cautibus
Infigent, madefacta
Gratis fletibus, oscula. (2)
At dum lassa sopor corpora recreat,
Dum subridet agris luna silentibus,
Ros dum stillat, et aura
Dum mulect levis arboreo:
Vertex ille cedri, cuius in ambitu
Stat rupes, subito sidera tangere,
Et delapsa videtur
Caelis edere murmur.
Truncus, sidereo lumine fulgidus,
Suceum purpureum, sanguinis aemulum,
Exsudat; canor una
Hic suavisimus insonat:
« Flecte ramos, Arbor alma,
Disce iam lentescere;
Quas dedit natura fibras
Duriiores, exue;
Sterne mollem, dira passo,
Conditori lectulum.
Fructus ex te pendet, unde
Vita prodit mortuis;
Naufragis in te creatur
Arca, mergi nescia;
Exsules infers beatae,
Porta caeli, patriae. » (3)
Ut cantus siluit mysticus, illico
Erupit voluerum festa canentium
Vox; aurora parabat
Aethram tingere purpura.
Infans evigilat: qui sua, dormiens,
(Vivae more crucis) bina tetenderat
Ulro brachia, binas
Ulro in vulnera palmulas.
I, divine Puer, quo tua te rapit
In sontes homines fervida caritas!
Nili cresce sub oram;
Crescat copia sanguinis.
Quem fundes, ubi vix cedrus in asperas
Haec dissecta trabes, stabit in arduo,
Crux altissima, Monte,
Nobis unde patescere
Iussisti Superum limina
Terris clausa diu; nunc neque Magdalae
Interdicta dolenti,
Latroni neque supplici.

(1) Vetus apud Orientales fama refert, Dismam, alterum ex latronibus cum Christo in crucem actis, quem suorum quidem scelerum ponituit, olim sacrae Familiae in Aegyptum fugienti opem tulisse.

(2) In deserto tractu, qui inter Palaestinam atque Aegyptum iacet, ostenditur viatoribus specus in carenti rupe cavatus, qui a *Lactatione* nuncupatur.(3) His similia, eodemque metro trochaico, cecinit de Cruce Christi Venantius H. Fortunatus. — Clar. F. W. Weber in suo carmine *Die Ruhe unter dem Baum*, inducit similiter Sacram Familiam sub arbore, de qua Crux Christi formaretur acquiescentem.

SERPENTES

ET VENENA SERPENTIUM.

IN URBEM, iam fere annus est, quidam adveniens, magnum carrorum agmen, impedimentorumque secum tulit, nec mora fuit quin in principe via, quae a Capitolio ad Flaminiam portam producitur, conducticias aperiret aedes, in quibus peregrina quae adduxerat videnda prostarent.

Laudabunt alii claram Rhodum, aut Mitilenem...
huic, proh singulares hominum indoles!, huic serpentium genus omne laudabile visum est;
nec modo laudabile, sed etiam tale, quod omnes amarent, quod conspicere euperent, eius pretio conspiciendi potestatem copiamque pretio quae-
rent, quod... Sed

..... trahit sua quemque voluptas.

Coram omnibus

Vestibulum ante ipsum, primoque in limine

Laocoonteus draco, ingens, positus erat, qui nexibus anguineis complexus tigridem totu nisu re-
pugnantem et

conantem plurima frustra,
totoque rictu hiantem, exortisque unguibus tentantem supra, laceratus et ipse soffocabat nodis, dentibus asperis mordebat. Horribilis visu, quamquam uterque exanimus; at olim serpens ille immanis vixerat, tigris pariter vixerat; uterque atroci illa in pugna perierat, quippe ad opem tigridi ferendam horrendis accitus expergefactusque sibilis et rugitibus et ululatibus herus accesserat, et pithonem furens pugione ad mortem percusserat, nec tigridem tamen a morte servaverat. Pro utraque belua stans herus homericum duellum illud narrabat; ingrediebantur omnes; ingressus et ipse sum. Proh Superum atque hominum fidem! Latissime spatabantur aula, et circum dispositae, non absurdo quidem ordine, per parietes capsae, armaria, valido vitro desuper communita, nonnulla etiam ferreis eratibus, serpentibus, hydris, colubris, chelydris, anguis, cerastis, viperis, aspidibus, crotalis, omni denique specie serpentini generis plena. Cuique speciei, unicuique suum domicilium; nam ex his plerique ita atroces, ut inter se mutuis saevientes vulneribus saepius cum socio perire malint, quam in pace diu vivere simul. Læcus insuper tepens erat lacte ad dimidium undans, in quem ferrea forcipe viperæ mittebantur; nigrae, horribiles adnabant. Quatuor, postquam hæ balneum nutrimentumque una suscepserant, crotali submersi sunt...; narrabatque dominus unum ex hisce, nescio quo furore corruptum, emersisse repente, exsiluisse, et stragem veneno immedicabili facerum fuisse, ni prudens custos quotidie veneno dentes execrabilis privasset. Ubi vero suis redditum locis fuerunt, immensi duo angues, Pitho maculosus alter, alter Serpens, quem Boam Constrictorem appellant, in lacteas illas delicias infusi sunt. Brevi tamen, et ubi capsae restitutus uterque propriae, per singula armaria visuri desuper a vitrea fenestra processimus, omnia et singula enunciantibus circa venena, mores, regiones uniuersique idoneas, patrias, cibos, vitam, generationemque custodibus. Saperdae plures, qui mecum forte erant, casu enim comites acciderant, lamentabantur, et nos miseros, infeli-

cesque Italicas conclamabant regiones, quod talibus carerent habitatoribus, insigni bestiarum huiusmodi varietate privatae; ego gratias alto corde agere contra providenti Deo, qui italicam regionem hac peste, hac pernicie, hisce malis carere voluisse, horumque expertem fecisset, et immunem servaret adhuc.

(*Ad proximum numerum.*)

P. ALEXIS.

ANNALES.

Chamberlainii iter in Africam — Mauritana sedatio — Venezuelanum discrimen — Lamsdorpii administrari iter — In Scmalos expeditio.

QUAE exacto abhinc anno summo stupore omnes perculissent, ea contigisse re vidimus impossibilia pene, atque absurdia. Chamberlainius per ultimas Africae oras ubique ab ovante turba quasi liberator et servator patriae vindexque regni excipitur, in quem antea tanta odia tantique livores deferuerant. Durban cum portum ille appulsus, uxore comitante, descendit in litus, plaudunt circum multitudine densa cives. Salutantibus responsurus obtestatus est ille ad pacem nectendam firmius atque roborandam omni ope sese venisse; venisse quoque ut Britanniae gentis amicitiam optimam assereret, ut inter utrumque genus, Batavum et Anglicum, plenam concordiam foveret, ut odia quae hactenus utraque ex parte bellum concitarunt radicem tolleret, ut pacis regnum instauraret, commerciaque restitueret et artes. Deinde lustrare civitates omnes et urbes tum Anglicam per coloniam, tum per Bataviae gentis litora instituit, quae ascensum novorum pignus utrius populo fierent. Haec, si modo non ut opportunitati serviant, sed si ex animo veraciter dicta fuerint, sicut ineuntis anni faustissima vota auspicamur optime.

*

Mauritanici quoque minaces eventus unde iamiam perturbatam nostrarum gentium concordiam credidimus, flexa paulatim in melius fortuna pessimis praesagiis longe meliores sunt facti. Attamen perduellum copias, fusis Imperatoris militibus, Fez usque urbis capitis ad moenia processisse certum est. Incertum tamen de Imperatoris fratre nuncium, enarrantibus aliis ipsum in pugna necatum, aliis victorem contra perduellum exercitum ipsum moderari, aliis adserentibus unam spem mauritano regi in tanto discrimine superesse, ut a fratre contra perduellum auxilia acciperet.

Trepidantibus tum nostris gentibus atque ad invicem sese aemulantibus ne quis forte populus potissimum sibi utilitatem ex imperii ruina lucretur, tum Lutetiae, tum Londini, maxime Madriti habita summorum magistratum multa colloquia sunt, resque ita dispositae, ut peregrinorum tutelae, qui regnum incolunt, provideatur, et paci simul et Europae concordiae.

Nihilominus bellica navigia designata et legiones quae, praesertim ab Hispanico litore, in adversam forte terram descenderent, et Centum urbem et Ibericam coloniam tuerentur. Iberis immo tradebant curam fuisse relictam, si forte res imperii funditus everteretur, de restituenda concordia et ordine civili. Id tamen haud necessarium fuit, conversa sensim in melius fortuna: quia nunciatum est perduellum cohortes, sive ob denegatum sibi vel coactatum ius agri vastandi, sive ob metum Imperatoris, coram urbe capite adductas, in desertionem hue vel illuc plurimas aufugisse. Vicissim a dissitis provinciis auxilia equitum peditumque ad regem missa, et nutantem thronum hisce praesidiis firmatum. Interea naves Angliae, Gallicae atque Ibericae litore coram Mauritano anchoris innixae stetere paratae ad eventus.

*
De Venezuelan contentione, acquiescente ipso praeside Cypriano Castro, arbitrium est ad Hagensem coetum delatum. Interea tamen Germanorum pariter atque Anglorum naves La-Guayra et Cabello portus obsident, circumque mare perlustrant, omniaque navigia, quae petere litus contendant, vel commeatibus, vel bellis onusta mercibus, captiva secum ducunt et expoliant. Inde nunciant praesidem contra minitatum esse, se Anglorum sive Germanorum incolarum bona omnia usurpatum atque fisco addictum statim ac ob obsidionem diuturnam commeatibus se suosque deficere viderit. Iamque carbonis potissime urget egestas, ita ut machinae omnes passim, deficiente vi motiva, a labore cessaverint, brevique, eae quoque unde nocturna electrica illustratio gignitur, destituto spiritu quiescent, et cives tenbris obvolventur. Quinimmo, cum judicialis ritus Hagensi tribunalis proprius satis tardus agnoscatur, haud cito quidem contentionem sublatam audiemus.

*
De periculis quae in nostram pacem domi surgere creduntur e seditionibus Macedonum, Lamsdorpii, Russus ille exterarum rerum supremus curator, habuisse colloquia cum Goluchowskio Austrorum magistratu dicitur, atque cum ipso Austrorum Imperatore. Iis colloquiis sperare iuvat ea ad rem fuisse statuta remedia, quae renovatas continenter seditiones coerceant, quaeque periculum longius abigant, de contentione illa excitanda et aemulatione, quae undique circa Turcarum regni oras in gentibus latet. Quoniam vero rem proprius attinet, id memorandum quoque est, ad instrumentum novissime ab Anglis bellum in Somalium barbarum falsum prophetam, Menelikium quoque regem Abyssinorum arma esse conlaturum, iamque Anglos tribunos profectos esse ut nigritas milites tauriori via deducant. Italis inter haec, dum per eorum ad Zeila sinum arma et equos Angli dedueunt ad bellum, Tripolitanum litus, quasi praedam et praemium, ex Turcarum hereditate non sine adulazione despondent.

POPULICOLA.

PUBLICI PER ORBEM COETUS

LEGIBUS FERENDIS.

In Anglia post innovatam legem de publicis ludis, regalesque litteras perfectas feriae municipum coepit.

In Germania post ratas certas regulas ad libertatem et arbitrium disceptationum coercenda, de re vectigali novam rogationem a Kardoff oratore latam municipum legati suffragiis approbarunt.

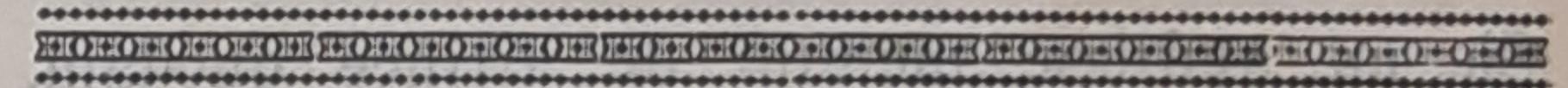
In Graecia regali oratione inaugurate novus legatorum conventus est, in quo praesertim commendatum oratoribus populi ut publicam pecuniam non sine indicio maturo erogent.

In Hungaria de re vectigali et commerciali habita pariter disceptatio, urgente praesertim Kossuthio, ut iura agricolarum ac vinifera commercia administrari tuerentur praecipue ab Italorum aemulatione: cui interroganti satis fuse Colomanus Szelli respondit sese sperare fore ut de commerciis foedus feliciter atque optime cum Italies renovetur.

In Italia de re commerciali, cum gentibus praesertim triplici foedere vicissim iunctis componenda, Prinetti, rerum ad exterios summus curator, orationem habuit, ita ut nimios metus atque anxietates legatorum nostris commerciis timentes satis sedaret.

In Rumenia qui aerario praest Carp administer fusam orationem dixit, ut summam expensarum a se praenotatam ratam patres haberent; quod reapse summis suffragiis est consecutus.

SCRIBA.

AENIGMATA

I.

Ardeo candescens: digitis me tangere noli!

Sumere si me vis, forcipis utere ope!
Inseritur mihi vocalis? Me fervidus aestus

Illico destituit, iam rigeoque gelu.

II.

Multiplicare voto. Mihil litterulam adde: parentem
Thrysigeri Bacchi cernere fas tibi erit.

FR. PALATA.

Ex sociis, qui utriusque aenigmatis interpretationem ad commentarii moderatorem miserint intra duos menses, unus, sortitus, gratis accipiet MINUCII FELICIS opus quod inscribitur:

OCTAVIUS.

Aenigmata an. V, n. XXII proposita his respondent:

1) Colu-mna; 2) Plaga.

Ea rite soluta miserunt:

Ad. Huza, Grybovia. — D. Le Provost, Briocen. — A. Meseck, Travnick. — Aem. Gschwind S. P., Pragae. — Guil. Schenz, Ratisbona. — Rich. Malotta, Brzozow. — C. Tranchese S. I., Neapoli. — Alois Battisti, Maraula. — Bibliotheca Seminarii Monregalensis. — Georg. Maurer, Bonna. — M. Vidal, Palma in insula Maiorica. — V. Hertel, Mendhusio. — Am. Robert, Marieville in Canada. — Ad. Skrzypkowski, St. Lawinski, Swinice. — C. Perazzi, Mangalore in Indis. — Ios. Walter, Neo Eboraco. — Eug. Burg, Argentorato. — F. Arnori, Mediolano. — B. Kansen, Torah. — Collegium Scholarum Piaram Stettae. — Car. Stegmüller, Sabaria. — Alois. Cappelli, Senis.

Sortitus est praemium

AMEDEUS ROBERT,
ad quem missum est opus, cui titulus:

TH. VALLAURI
DE RE EPIGRAPHICA.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina Pacis Phil. Cuggiani.

LE LAUDI LATINE
IL CANTICO DEL SOLE
DI
S. FRANCESCO D'ASSISI

S. Maria degli Angeli, presso Assisi, tip. della Porziuncula, 1897

Hoc libello, praeter venustam praefatiunculam a Paulo Sabatier, viro rei longe peritissimo, conscriptam, continentur *laudes latine* cum interpretatione italica, *Canticum Solis*, et illa *Speculi perfectionis* capita, quae *Cantici* originem exponunt, aliaque permulta. Libellum hunc Iulius Salvadore, litteris tradendis in Romano Athenaeo doctor egregius, maxima edidit cura, ac Romae apud commentarii *Vox Urbis* Administratorem venit L. 0.50, in pauperum levamen.

IUVENIS QUIDAM ITALUS
MEDICINAE DOCTOR

artem suam profiteri cupit apud exteris gentes.
Si quis itaque officium aliquid ei offerendum habeat
certiore de re faciat

Commentarii *Vox Urbis* administratorem,
qui negotium aget.

PER ORBEM

MEDIA orientis anni augurali sacra nocte, plenis poculis flavo nitescentibus mero me quoque fateor, lectores candidissimi, gratae fortunae libasse, omniaque tum mihi misero, tum vobis omnibus, humanitate, felicitate fausta prospera laeta omnia fuisse adprecatum. Iamque, nisi desperdant humana vota aquilones, innovato aero maturabunt nova fata tum commentario maiorum lingua togato, tum sociis humanissimis, qui una, ut eundem honorem sermoni latino restituant, conferunt open.

At non regia mihi aula est, neque thesauri, quibus ea possim dona late dividere, quae tantam benevolentiam digno cumulent praemio. Hodie profecto in video Russorum Caesari, qui non modo cuique sua ex gente nato strenuas munificas elargitur, sed et aulicis omnibus assclis, et scholaris ex imperiali comitatu foecundo penu sua dona addicit: armillae sunt aureae, torque, catenulae, annuli, quingentae denique nicotianarum fistularum capsulae, quas illi, Diis immortalibus velut gratas ex animo hostias, comburentes felici Caesaris vitae tamquam totidem sacrificuli thurificabunt Invideo Eduardo Anglorum regi, quamquam is uxori carissimae ex quo primus duxit ad aram, nihil aliud quam odoratarum pulverum sive lympharum ureolos donat; sed addidit hoc anno pelliciam vestem rarissimis belluis detractam, et aureum monile gemmis rutilum et coruscum.

Belgarum, qui modo fauste sospes sicarii e manu evasit, Leopoldus rex Bruxellensibus manibus contexta mollia strata ad carissimos omnes mittit; Batavorum adfinium regina Vilhelma picta suis ipsi manibus linteola, vel sericos donat calceos; Iberiae rex bellugas et aves rarissimas solet dono mittere; Turcarum imperator lignis odorantibus exstructas capsulas largitur cuppediaris cibis refertas, quas medias monili aureo plerisque condecorat. Huic proximus censendus sane Mechleburgensis dux, qui artocreatuans sursum epatibus crassa solet optimo consilio offerre. At primas iure maximo Graecorum rex Georgius obtinet, una cum Saxono socio, quippe qui gloria avita felicissimi regni non immemor, Bacchi munera, quae exquisitissima habet in caveis, eaque sive rubra sive flava, dulcia vel meracia, laetissimum novi anni auspicium una secum media nocte bibenda amicis tradit.

¶
Rein non persequar longius, eti propitiam magis occasionem mihi, excubias agenti, fatum benigne ultro dederit videndi inter primos strenas aureas ab Austrorum Caesare eiusque Vindobonensis civibus, nonagenario Leoni, ob emenum feliciter quintum Pontificatus lustrum, donatas. Est illa aurea moles satis magna, ligno insculpta ac suavissimam Boni Pastoris effigiem referens, qui suas oves ad ovile secum adducit. Aureum simulacrum marmoreo innititur solio ex africano marmore exculpto atque perpolito. Alterum vero simile, ad fundatum appictum, binum aureum numisma offert, cuius in altera facie ipsius Pontificis expressa ad unguem rutilat imago, in altera vero Vaticani tholi moles aeterna coruscat.

¶
Si modo iuvet e regalibus donis ad humiliora descendere, enarrem vobis, lectores, quot scribenti mihi insonten horrendo strepitu tubae, buccinae, cornua, tibiae, conchae, additaque his tympanorum ferreas bombus cymbalorumque, quos percuntur numquam fracti viribus totam per noctem adulescentes, non ex plebe tantum, sed etiam equestribus nati ordinibus, qui Urbis vias fragore hoc novo quotannis collistrant, quoadusque ea in caelis illucescat dies, quae ad natum Redemptorem post coruscam stellae comam magos reges adorantes adducat. Hoc namque more, maiorum illas frequentissimas ferias, choreas, bacchanalia servasse memoria quadam ultimi nepotes creduntur, dum pueri gravi e somno excitati aures per tenebras obtendunt, ut audiant forte, num aliquis spiritus, benignus ille quidem et munificus, per fenestras domum ingrediatur, munuscula, dulciaria, bellaria, omnia denique gratissima primae aetati allaturus. Hac fide memoria puerorum nostrorum colit ad vagientem divinum puerum dona regalia oblata, thus, aurum, myrrham.

¶
Quoniam vero funesta repete numquam mihi parcent fata, plenaque luctus etiam laetissimis hisce diebus effluit vita, referre aliquid minus gratum cogor et hodie. Atque succurrat id menti praesertim post perfectas solemnissimas illas ferias per Indorum plagas celebratas a Curzon, optimante illo regiis vicibus

FIGURAE URBIS ROMAE

ARTE PHOTOGRAPHICA EXPRESSAE
COLLECTIONES VARIAE ET NUMERO ET PRETIO
veneunt apud comm. VOX URBIS Administratorem.

URBIS E IANICULO MONTE PROSPECTUS
(m. 1.10 X 0.24)

qui sociis commentarii VOX URBIS dono datur
venit singillatim L. 2.50
apud comm. VOX URBIS administratorem.
SI QUIS PLURA REQUISIVERIT HUIUS PROSPECTUS EXEMPLARIA
EA MINORI ACCIPIET PRETIO.

TORQUATI TASSI

HIEROSOLYMA LIBERATA

a IOSEPHO TORALDO e versibus Italicis in
latinos conversa,

apud *Vocis Urbis* administratorem
ven. lib. 6.

fungente, eum, anno ineunte, regem novum Eduardum subditis regulis pompa maxima coram concilavit. Iuvenis exitium memorandum dico, qui ut Indiae religioni obsequetur, utque ritibus illis inferni morem gereret mortem sibi concivit. Iamdiu quidem infelicissimus ille occultis disciplinis atque tenebris mentem studiumque contulerat. Lutetiae vivens, ubi facile insana multa aggrediantur cives, ille quoque in officinam miraculorum suam converterat domum, atque longos ibi dies traducens cum mortuorum spiritibus ut colloqueretur conabatur. Cum tandem ad trigesimum supra tertium annum pervenisset, brevi se morte mularet constituit, quam somni persimilem Indici incantatores assumunt. Constructa super lectulum machina ut immobile corpus sibi constringeret, urceolum in pariete super caput appendit, unde in os sibi iacenti guttatum chlorophormii lympha distillaret. Corpus balsamo illitum a corruptione quasi loricatum defendit; mox epistula nunciavit ad amicum ut post decennium ad sese expurgiscendum veniret. Ille contra, perfecta re, amentia ductum persentiens amicum, cucurrit statim; at iam venenatae lymphae pariterque immobilis rigoris ea vis fuerat, ut morte quidem, sed perpetua, sed aeterna miserum investigatorem interfecisset.

Haec dedaleis ausibus anni exordium comparavit; haec sapientia amens laboris fructum maturavit.

VIATOR.

LIBRI RECENS DONO ACCEPTI.

ALFIO INCONTRO professore di lettere italiane e latine. Nuovissimo metodo teorico-pratico per apprendere la lingua latina. Volume I. Grammatica elementare. — Aug. Taurinorum edid. Carolus Clausen, MDCCCCIII.

JOANNES VALLARINUS. De Caii Crispi Salustii archaica et vulgari scribendi ratione. — Romae, e Coop. Polygraphica Editrice, MDCCUCII.

P. CESARE A. DE CARA S. I. Di alcuni criterii incerti nella paleontologia, archeologia e storia antica. La scoperta delle tombe nel Foro romano e il criterio cronologico. — Romae, apud comm. La Civiltà Cattolica, MDCCCCIII.

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS COMM. VOX URBIS IN AN. MDCCCCIII

Premium subnotationis est in Italia Libell. 10; ubique extra Italianam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7 $\frac{1}{2}$; Coron. 15 *recto* trahit-
mittendum ad

ARISTIDEM LEONORI EQUITEM
COMMENTARII "VOX URBIS,, POSSESSOREM ET ADMINISTRATOREM,
ROMAM, via Alessandrina, 87.

PRAEMIA SOCIIS CONSTITUTA.

Qui premium ut supra miserit infra Ianuarium mensem anni MDCCCCIII,
praeter Commentarii numeros omnes qui edentur ipso anno MDCCCCIII,
accipiet *ad libitum*

- a) Librum (vulgo « album ») praecipua Urbis referentem, pul-
chritudine insignem, atque Commentarii moderatore iubente expresse
adstructum; *sive*
- b) Urbis e Ianiculo monte prospectum (Tabulam aere cusam
metr. 1,10 \times 0,24); *sive*
- c) Collectionem chartularum electissimarum, quae distinctae
coloribus plurima de Roma, iuxta optimarum artium placita, referunt.

QUI NOVOS DABIT SOCIOS

eligit insuper:

- a) Libros de disciplinis omnibus, de bonis litteris, de Ecclesiasticis rebus quolibet e bibliopolarum catalogo, usque ad dimidium subnotationis annuae suae, id est in Italia ad Libell. 5; extra Italianam ubique ad Libell. 7,50; Marck 6; Sch. 6; Doll. 1 $\frac{1}{2}$; Rubl. 3; Flor. 3 $\frac{1}{2}$; Coron. 7 $\frac{1}{2}$. Ipse electos libros describat atque Commentarii administratori significet; gratis mittentur, excepto impendio diritorio Reipublicae debito; *sive*
- b) E picturis Urbis grandes duas, photographice redditas, prouti
voluerit ac significaverit; usque, ceu supra, ad dimidium annuae subno-
tationis;
- c) *Sin potius cupierit, dimidium subnotationis premium ei remittetur qua pecunia
dimiserit.*

Hac ultima conditione (c) modus datur sociis, quo si binos dederint
socios novos, ipsi *gratis* Commentario fruantur; sin, possint amico favere,
Commentarium dimidiato pretio praebentes.

*Notatum vero plane volumus nos nova omnino sociorum nomina exspectare tradenda; non
enim socios novos umquam existimabimus eos, qui nomen suum olim iam Commentario dederunt.*